

Wtorek, 24 października

09.00-10.30 Sesja tematyczna IVB (s. 532)

Moderator: dr hab. Elżbieta Grzelak-Kostulska, prof. UMK

dr hab. Robert Szmytkie, prof. UW, **mgr Mateusz Długosz** (Uniwersytet Wrocławski), *Wpływ pandemii COVID-19 na zmienność cząstkowych współczynników zgonów w Polsce*

Pandemia COVID-19 przyczyniła się bezpośrednio do znaczącego przyrostu liczby zgonów i pośrednio do obniżenia liczby urodzeń, a tym samym do obniżenia wartości współczynnika przyrostu naturalnego w skali całego kraju. Większa umieralność w czasie pandemii spowodowana była również przez ograniczony dostęp do służby zdrowia. Z uwagi na fakt zwiększonej śmiertelności z powodu COVID-19 osób w starszych rocznikach wieku, postanowiono sprawdzić, jak kształtowały się wartości cząstkowych współczynników zgonów w latach 2018-2021 dla poszczególnych 5-letnich grup wiekowych ludności. Analizy przeprowadzono w odniesieniu do powiatów w Polsce. Wyniki badań wykazały znaczący wzrost wartości współczynnika zgonów dla osób w wieku pow. 60 roku życia, zwłaszcza na terenie powiatów oddalonych od głównych ośrodków miejskich.

dr hab. Iwona Kiniorska, prof. UJK, dr Patryk Brambert, mgr Urszula Tłuczkiewicz (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach), *Sytuacja zdrowotna seniorów krajów bałtyckich na tle Europy*

W badaniach podjęto problematykę zdrowotną starzejącej się populacji europejskiej ze szczególnym uwzględnieniem krajów bałtyckich. Celem badań było wskazanie uwarunkowań zdrowotnych i ich wzajemnych relacji w populacji seniorów Litwy, Łotwy i Estonii. Państwa te stanowią jeszcze słabo rozpoznany przez geografów obszar badań na wskazanej płaszczyźnie. W analizie wykorzystano dane ilościowe pochodzące z Eurostatu. Przyjęto obiektywny podział Europy wynikający z geograficznego położenia państw, w którym badane kraje należą do Europy Północnej. Charakterystyka rozpatrywanych zjawisk została przeprowadzona w oparciu o podstawowe miary demograficzne i starzenia się ludności, a także wskaźniki opisujące uwarunkowania zdrowotne seniorów. W opracowaniu wykorzystano nieczęsto stosowaną w badaniach demograficznych metodę samoorganizujących się sieci neuronowych Kohonena. Wyznaczono dzięki niej cztery typy uwarunkowań zdrowotnych seniorów państw europejskich i określono położenie krajów bałtyckich w tych zbiorach. Wskazanie poszczególnych skupień pozwoliło stwierdzić, że kraje bałtyckie miały najbardziej zbliżoną ocenianą sytuację zdrowotną osób starszych do krajów Europy Wschodniej. Zrealizowane badania mogą stanowić modelowe podejście przy określaniu kształtowania się uwarunkowań zdrowotnych i ich wzajemnych relacji, które dotyczą seniorów oraz innych grup wiekowych ludności.

mgr inż. Hanna Sterniuk-Mościcka, kierownik Opolskiego Ośrodka Badań Regionalnych w Urzędzie Statystycznym w Opolu, dr Danuta Michoń (Urząd Statystyczny w Opolu), *Proces starzenia się ludności - województwo opolskie na tle pozostałych województw*

W wystąpieniu zaprezentowana będzie sytuacja demograficzna województwa opolskiego w ostatnich dekadach według najnowszej prognozy - do 2060 r.

Analizie poddane zostaną główne procesy i czynniki warunkujące trudną sytuację demograficzną, w tym obserwowany proces starzenia się społeczeństwa. Systematycznie spada liczba dzieci w wieku do 14 lat, przy wzroście udziału osób w wieku 65 lat i więcej. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa potwierdzają podstawowe miary, wskazujące na szybszy niż przeciętnie w kraju proces starzenia się ludności.

Depopulacja i starzenie się społeczeństwa nabierają szczególnego znaczenia także w kontekście zmian zasobów pracy i niekorzystnych relacji pomiędzy ekonomicznymi grupami wieku.

Obserwowany proces starzenia się ludności występuje z różnym natężeniem w poszczególnych województwach, jednak dla województwa opolskiego, ze względu na jego skalę, nabiera szczególnego znaczenia.

mgr Mateusz Długosz, dr hab. Robert Szmytkie, prof. UW. (Uniwersytet Wrocławski), *Czasowa i przestrzenna zmienność przyrostu naturalnego w gminach w Polsce w latach 2011-2021*

Pandemia COVID-19 przyczyniła się bezpośrednio do znaczącego przyrostu liczby zgonów i pośrednio do obniżenia liczby urodzeń, a tym samym do obniżenia wartości współczynnika przyrostu naturalnego w skali całego kraju. Większa umieralność w czasie pandemii spowodowana była również przez ograniczony dostęp do służby zdrowia. Z uwagi na fakt zwiększonej śmiertelności z powodu COVID-19 osób w starszych rocznikach wieku, postanowiono sprawdzić, jak kształtowały się wartości cząstkowych współczynników zgonów w latach 2018-2021 dla poszczególnych 5-letnich grup wiekowych ludności. Analizy przeprowadzono w odniesieniu do powiatów w Polsce. Wyniki badań wykazały znaczący wzrost wartości współczynnika zgonów dla osób w wieku pow. 60 roku życia, zwłaszcza na terenie powiatów oddalonych od głównych ośrodków miejskich.